

Het college van Gedeputeerde Staten van de
Provincie Groningen
t.a.v. mevrouw D. Meijering-Klaren
Postbus 610
9700 AP GRONINGEN

Uw kenmerk: 2017-046.083/22/A.9
Zaaknummer: 4714
Start zaak: 03-11-2017
Behandeld door: G. Spieard
E-mail adres: info@Veendam.nl
Tel. nummer: 0598 652222
Datum: 15-11-2017
Bijlagen:
Verzenddatum:

Betreft: Beantwoording brief vervolgproces bestuurlijke organisatie

Geacht College,

Naar aanleiding van uw brief van 30 mei 2017 willen wij graag reageren. In uw brief die een vervolg was op het gezamenlijke overleg op 17 mei 2017 stelt u vast dat een herindeling van Veendam, Pekela en Stadskanaal van onderop op dit moment voor de betrokken gemeenten niet aan de orde is. Tegelijkertijd geeft u aan dat er onverminderd sprake is van grote maatschappelijke opgaven.

U hebt aan de drie gemeenten gevraagd in te gaan op de regionale opgaven, die in de SA3 zijn opgenomen en daarbij de raden te betrekken. De genoemde opgaven centreren zich rondom de thema's arbeidsmarkt, economie en leefbaarheid. Hieronder zullen wij ingaan op uw vraagstelling.

Alvorens daarop in te gaan is het naar onze mening wenselijk te memoreren dat Veendam vanuit de historie zich altijd meer georiënteerd heeft (c.q. zich georiënteerd voelde) op samenwerking c.q. fusie in andere richtingen met name de westelijke richting, dan op de zuidoosthoek. Als consequentie daarvan heeft de gemeenteraad van Veendam in december 2013 dan ook het besluit genomen zich uit te spreken voor een gemeentelijke herindeling in westelijke richting, de zogenaamde "N-33-variant". Samenwerking c.q. fusie in westelijke richting was vanuit Veendam bezien een natuurlijke keuze. De varianten qua fusie c.q. samenwerking die in de loop van de tijd gepasseerd zijn en waarop hieronder wordt ingegaan waren altijd minder sympathiek, desondanks heeft Veendam zich altijd coöperatief opgesteld door deze varianten serieus te onderzoeken.

De keuze in 2013 van Veendam voor de N-33 variant werd door de beoogde fusiegemeenten aan de westkant niet gedeeld. De gemeenten Hoogezand-Sappemeer, Slochteren en Menterwolde besloten een eigen Arhi-procedure te starten. Die opstelling is door uw college gehonoreerd. De overige vijf gemeenten: Bellingwedde, Pekela, Stadskanaal, Veendam en Vlagtwedde (Oldambt was uitgezonderd omdat het net een herindeling achter de rug had), hebben – mede gebaseerd op de nadere analyse van de commissie Jansen en conform uw hierboven genoemd besluit – begin december 2014 het initiatief genomen om een gezamenlijke "Strategische Agenda" (SA5) op te stellen.

i.a.a. gemeenteraad Veendam

In deze SA5, welke in maart 2015 was afgerond, kwam onder andere al aan de orde welke sociaaleconomische, ruimtelijke en structuurversterkende maatregelen nodig zijn om een adequaat antwoord te kunnen geven op de maatschappelijke opgaven waar deze gemeenten voor staan. Daarnaast richtte de SA5 zich zowel op de potentie van het gebied als geheel, als op de specifieke elementen en aandachtspunten van de individuele gemeenten.

Deze gedeelde analyse en agenda waren bedoeld om daarna te verkennen welke bestuurlijke organisatie het meest geëigend was om de agenda tot uitvoering te brengen. Doordat Bellingwedde en Vlagtwedde uitspraken samen een nieuwe gemeente te willen vormen kon die verkenning niet meer worden uitgevoerd.

Het vervolg is u bekend. In uw op 23 april 2015 gepresenteerde collegeakkoord 2015-2019: "Vol vertrouwen", laat uw college het in beginsel aan de gemeenten zelf over om keuzes te maken met betrekking tot hun bestuurlijke toekomst en om voorstellen tot gemeentelijke herindeling te doen. Dit gegeven, samen met de wetenschap dat de raden van Bellingwedde en Vlagtwedde instemming van uw college kregen om de gemeente Westerwolde tot stand te brengen, was voor de colleges van Pekela, Stadskanaal en Veendam reden om in juli 2015 te besluiten een gezamenlijke "Strategische Agenda" (SA3) op te stellen. Dit met als doel een concreet afwegingskader te bieden voor de betrokken colleges en raden om al dan niet te komen tot een (nieuw) principebesluit tot herindeling.

Zoals u memoreert in uw brief, is begin 2016 door de drie raden elk afzonderlijk besloten de SA3 aan te nemen als leidraad voor vervolgstappen in het onderzoek naar een mogelijke herindeling van de drie gemeenten en tevens om in te stemmen met vervolgonderzoeken en -acties gericht op de wijze waarop inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties hierbij betrokken kunnen worden. Daarnaast richtten de onderzoeken zich op het economisch perspectief, de samenwerkingsverbanden en de financiële effecten ervan. Vanaf de zomer 2016 is samen met het bureau Berenschot intensief gewerkt aan de beantwoording van genoemde onderzoeksvragen. De conclusie van het onderzoek is dat een fusie mogelijk is, maar dat de gemeenten Stadskanaal en Veendam ook best nog voor de korte en middellange termijn zelfstandig kunnen blijven; hetgeen niet opgaat voor de gemeente Pekela. Op de 28ste februari 2017 stonden de resultaten van het onderzoek bij de drie raden op de agenda. Zoals u bekend, heeft de gemeenteraad van Veendam gekozen om niet over te gaan tot de voorgestelde herindeling met de gemeenten Pekela en Stadskanaal.

Hieronder gaan wij nader in op uw vraag hoe de gemeente Veendam de opgaven rondom de thema's arbeidsmarkt, economie en leefbaarheid tot dusverre heeft opgepakt en voornemens is op te blijven pakken.

Veendam is een krachtige gemeente met een groot arbeidsaanbod en een breed voorzieningenniveau. Door het aantal in Veendam gevestigde bedrijven en de daardoor gerealiseerde arbeidsplaatsen (meer dan 14.000) is Veendam het economisch centrum van de regio. Hetgeen ook wordt onderschreven in de rapportages van de commissie Jansen. Uitgaande van de unieke sterktes van de regio (zie ook DvhN d.d. 4-11-2017) heeft Veendam bovendien veel potentie naar de toekomst toe. Hoogleraar Jonker noemt in een interview met het Dagblad als trefwoorden voor de regio: aardappelen, magnesium en hennep. DvhN: De inzet moet zijn dat je de industrie die van deze basisgrondstoffen producten maakt aan je regio bindt. Zorg dat je rondom je kernactiviteiten meer verschillende industriële bedrijvigheid bouwt. Zo verdien je geld om te investeren in de ontwikkeling van weer nieuwe producten. Je blijft dus constant nieuwe dingen creëren en bouwt een ecosysteem met een zekere robuustheid.

i.a.a. gemeenteraad Veendam

Op deze lijn kan voortgebouwd worden samen met de reeds in Veendam aanwezige internationale bedrijven, zoals bijvoorbeeld Avebe, Kisuma, Zechstein, Nedmag, Paragon en EnergyStock. De innovatieve kracht van deze bedrijven, maar ook andere kleine en grote bedrijven, alsmede de bijzondere logistieke centrumfunctie van Veendam biedt goede kansen voor de vitalisering van de Oost-Groningse economie.

Daarnaast speelt Veendam een belangrijke rol in de verduurzaming en energietransitie in de provincie.

Een actief en voorwaardenscheppend beleid van verschillende betrokken overheden is daarvoor overigens wel randvoorwaardelijk.

Veendam heeft een goede bereikbaarheid: de verdubbelde N33, de treinverbinding; (personenvervoer met Groningen en cargo met o.a. Rotterdam en de rest van de wereld), categorie 5 binnenwater, het transferium met ruim voldoende P+R plaatsen nabij het busstation in een schitterend verbouwd industrieel erfgoed. De tri-modale bereikbaarheid van Veendam biedt onder ander ruimte aan de logistieke dienstverlener Husa (Logistics) met een 125.000 m² terminal op het terrein van Groningen Railport (de gezamenlijke onderneming van Groningen Seaports Groningen en de gemeente Veendam). Hiermee heeft Veendam een natuurlijke verbinding, als grootste inland-terminal van Nederland, met de Eemshaven en andere industriële centra in binnen- en buitenland. De logistieke centrumfunctie van Veendam, met veel Value Added Logistics, wordt verder ingevuld door diverse gecertificeerde transportbedrijven met een rechtstreekse accreditatie voor bijvoorbeeld luchtvracht.

Mede door de goede bereikbaarheid biedt Veendam perspectief voor werkgelegenheid. Naast de industriële en logistieke bedrijven is dit interessant voor de sectoren dienstverlening en overheid zoals de (Rijks)Dienst Wegverkeer RDW, Omgevingsdienst Groningen, Waterschap Hunze en Aa's en het hoofdkantoor van multinational AVEBE. Het versterken van verbinding met economische centra als de regio Groningen-Assen, de kenniscentra in de stad Groningen en Groningen Seaports is eens te meer opportuun en wenselijk.

Daarnaast is nagenoeg de hele gemeente voorzien van glasvezel en beschikt daarmee over de mogelijkheid van supersnel internet. Door al deze faciliteiten en de unieke ligging is Veendam een aantrekkelijke plek voor bedrijven om zich te vestigen, wat goed is voor de werkgelegenheid in het hele gebied.

Op sociaaleconomisch gebied is er al geruime tijd een intensieve samenwerking tussen ondernemers, Werkvoorzieningsschap Wedeka, Noorderpoort en de gemeenten Stadskanaal en Veendam, als grootste participanten in Wedeka. De Trainings- en Diagnose Centra (TDC's) van Veendam en Stadskanaal trekken samen op door o.a. aan een gezamenlijk banenplan te werken, één manager aan te trekken en het samen opzetten van commerciële werkplaatsen om de TDC's nog beter te laten presteren en om voor de deelnemende kandidaten een baan in onder andere de techniek te vinden.

Onder de noemer Leefbaarheid en / of Burgernabijheid is te noemen dat er in Veendam al 27 jaar wordt gewerkt volgens de methodiek van het wijkgericht werken. Veendam is hiermee een van de eerste gemeenten die volgens dit principe werkt. In De Kompanjie is deze aanpak gecontinueerd en verbreed (door integraal- en gebiedsgericht werken).

Onder leefbaarheid valt zeker te noemen dat Veendam een goed en uitgebreid voorzieningenniveau heeft en in staat is om deze voorzieningen te behouden en te verbeteren.

i.a.a. gemeenteraad Veendam

Enkele voorbeelden:

- De gemeente realiseert samen met het schoolbestuur van het openbaar voortgezet onderwijs Winkler Prins een eigentijds, duurzaam en toekomstbestendig Leer- en Sportpark (LSP) voor ruim 2000 leerlingen, waarmee een gezonde leefomgeving wordt gecreëerd, die met de onderwijs- en sportvoorzieningen bijdraagt aan talentontwikkeling van de leerlingen en uiteraard sportvoorzieningen biedt voor de inwoners.
Scholengemeenschap Winkler Prins bevestigt met deze ontwikkeling zijn ambities om een centrale en toekomstgerichte rol te spelen in het opleidingsniveau van jongeren in Oost Groningen.
- Veendam kent een groot aanbod aan kwalitatief goede sportvoorzieningen. Naast de sportparken voor de buitensporten heeft Veendam een indoorcentrum van ruim 4000m² en een subtropisch zwembad welke, met 220.000+ bezoekers, in de top 3 staat van de toeristische attracties van de provincie. Het zwembad is ook in financiële zin gezond en er wordt voortdurend vernieuwd en geïnnoveerd.
- In het westen van Veendam is er een groene zone van 350 Ha, waaronder het recreatiegebied Borgerwold, welke, naast de 100Ha waterrecreatie ruimte geeft aan een (18-holes) golfbaan, een klimpark, waterskibaan, manege, paintballcentrum, de scouting, zweefvliegveld, tuinencomplex, diverse horecafaciliteiten en zeer veel MTB wandel- en fietspaden. Daarnaast is de voormalige afval-stortplaats inmiddels groen afgewerkt en biedt deze perspectieven voor verdere ontwikkeling, bijvoorbeeld in de recreatieve sector.
- Op cultureel gebied beschikt Veendam over het cultuurcentrum van Beresteyn, waarin een theater, een moderne openbare bibliotheek, een muziek- dans en theaterschool en het Veenkoloniaal Museum zijn ondergebracht. Daarnaast is ook een broedplaats voor de kunst ondergebracht in De Turfcentrale.
- Veendam kent een breed en divers aanbod aan winkels. Om dit ook voor de toekomst te waarborgen werkt Veendam volop om het (winkel)centrum mooi en compact(er) te krijgen met een verbreding van de functies om het verblijven in het centrum te versterken. In 2001 is Veendam al gestart met het concentreren van de winkels, (Kernwinkelgebied, twee wijk- en een buurtwinkelcentrum), en is gestart met het actief uit de markt halen van een groot aantal m² winkeloppervlak. In 2004 is het centrum te verfraaid, met een natuurlijke verbinding tussen het nabijgelegen transferium en het centrum. Er zijn plannen in ontwikkeling om in lijn met deze visie uitvoering te geven aan de upgradering van het Raadhuisplein en het Veenlustplein. Ook wordt de centrumvisie herijkt. Hierin wordt o.a. opgenomen de verbetering van de uitstraling van de diverse pleinen en de inbedding van het concept De Nieuwe Winkelstraat (DNWS), waarbij de invulling en ideeën zoveel mogelijk d.m.v. participatie zullen worden ingebracht. Op 11 september is de intentieverklaring "Samenwerken aan hart Veendam" getekend door Ondernemersvereniging Veendam Centraal, vastgoedeigenaren, Rabobank, MKB Noord en de gemeente Veendam. Daarnaast is sinds februari de leegstandsverordening van kracht in Veendam en is er een actief intrekkingsbeleid. Ook koopt de gemeente waar nodig actief panden aan.
- Veendam komt regelmatig positief in het nieuws, vanwege een groot aantal (jaarlijkse) culturele-, sportieve- en andere evenementen, die georganiseerd kunnen worden door de inzet van de vele vrijwilligers en verenigingen en stichtingen die het sociale en culturele klimaat in Veendam schragen.

i.a.a. gemeenteraad Veendam

- Op het terrein van ouderen en zorg blijkt Veendam een toenemende aantrekkingskracht uit te oefenen.

De conclusie van het voorgaande is dat Veendam naar onze mening een sterke positie heeft als economische trekker van de regio met veel potentie naar de toekomst toe. Veendam wil op korte termijn graag stappen met u en andere (potentiele) partners in de regio zetten om daardoor ook de economie van (Oost) -Groningen op een hoger peil te brengen. Veendam is echter ook een prettige gemeente om in te wonen met een geschakeerd voorzieningenniveau.

Het voorzieningenniveau met name het subtropisch zwembad Tropiqua en het cultuurcentrum van Beresteyn vervullen een functie voor de hele regio.

Het zal duidelijk zijn dat een gemeente met de ambities als voornoemd naast goede partners als andere overheden c.q. de provincie en maatschappelijke partners een sterke ambtelijke organisatie nodig heeft. Zoals bekend hebben de gemeenten Veendam en Pekela een gezamenlijke werkorganisatie van ruim 350 fte. Sinds 2011 wordt door beide gemeenten samengewerkt en vooral de laatste jaren is er veel geïnvesteerd in de ambtelijke organisatie. Een en ander heeft geleid tot een organisatie die in principe goed in staat is de opgaven waar de gezamenlijke gemeenten voor staan op te pakken. Met het oog op de ambities naar de toekomst toe zal er met name voor de opgaven die grensoverschrijdend en regionaal zijn verder in de organisatie ontwikkeld moeten worden. Om als beide gemeenten optimaal rendement uit de werkorganisatie te laten komen en zo efficiënt mogelijk te werken is het wenselijk de ambtelijke- en bestuurlijke topstructuur aan te passen en tot een meer gezamenlijk beleid van beide gemeenten te komen. De oriëntatie op hoe dit het beste vorm kan krijgen is thans gestart en zal naar verwachting zijn definitieve beslag kunnen krijgen in besluitvorming door de nieuwe raad (voorjaar 2018) van Veendam.

Voor het overige hecht de gemeente aan het uitbreiden van de samenwerking met buurgemeenten en andere partners waar dit mogelijk en wenselijk is. Daarbij zullen de toepasbare elementen uit de strategische agenda's SA5, SA3, de onderbouwing van de voorkeur voor de westelijke herindelingsvariant, alsmede de vele andere rapporten die de afgelopen jaren in en over de regio zijn verschenen worden gebruikt als kader voor het herijken van de bestaande toekomstvisie van Veendam.

Tot slot merken wij nog op, dat over de inhoud van deze brief overleg met het presidium van de gemeenteraad heeft plaatsgevonden.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Veendam,

Burgemeester
S.B. Swierstra

Secretaris
H. Coerts

i.a.a. gemeenteraad Veendam